

Şəhid polkovnik-leytenant haqqında yazı tapşırığı alanda onun doğulduğu Beyləqanla əlaqə saxladım. Qardaşı ilə söhbət etdik. O, ailədə Çingiz, Hafiz, Ramiz və Mübariz adlı 4 qardaş olduqlarını, atası Vaqif Qasimovun və anası Şöbə Həsənovanın 2012-ci ildə vəfat etdiklərini bildirdi. Qardaşı Hafizin 1992-ci ildə itkin düşdüyünü, Ramizin isə Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı kimi tarixə düşdüyünü dedi.

Ramizin ömür-gün yoldaşı Günel Qasimovaya zəng edib məqsədini açıqlayanda "İndi Ramizin yanına gedirəm, Fəxri xiyabana. Qayıdıb sizinlə əlaqə saxlayacağam" – dedi. "Ramizin yanına" kəlmələri mənə duyğulandırdı. "Dərdini danışmağa, söhbət etməyə, ürəyini boşaltmağa gədir", – deyər düşündüm. Allah baskara lənət etsin. Bu müharibədə ailə həyatı yarıda qırılan neçə-neçə bir üzü qız – bir üzü gəlinlərimiz qaldı. Həmisi bir-birindən gözəl, gənc, fədakar və güclü.

Görüşümüz baş tutdu. Gözünün hər açılması, kipiqlərinin sıxılıb-qalxması ilə yanaqları aşağı axan selin qarşısını al, görürmü, necə alırsan? Amma dik duruşu mənə qüvvələndirdi. An sonra duyğularına hakim kəsilib sözbəşləməyə mənə heyərləndirdi. Söhbəti maraqlı, nitqi rəvan, güclü bir xanımla üz-üzə oturmağımı anladım...

Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin polkovnik-leytenantı, Usta dərəcəli pilot, Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı, şəhid Ra-

min Tovuz rayonu istiqamətində Dövlət Sərhəd Xidmətinin mövqelərini artilleriya qurğularından atəşə tutmuşdu. Ordumuzun bölmələrinin cavab tədbirləri nəticəsində hücum edənin qarşısı alınaraq mənfur düşmən geri oturulmuşdu. Döyüşlərin əla ilk saatlarında hərbi qulluqçularımızdan 3 nəfər şəhid olmuş, 4 nəfər isə ağır yaralanmışdı.

Bu yerdə xüsusi olaraq qeyd etməliyik

Vətən müharibəsinin beyləqanlı qəhrəmanı

Ramiz Qasimovun yurd sevgisi və hünəri gənclərə örnəkdir

min Vaqif oğlu Qasimov 1975-ci il, fevralın 17-də Beyləqanda doğulmuşdu. 45 illik ömrünün 28 ilini hərbi sənətinə bağlamışdı. O, 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan İkinci Qarabağ müharibəsinin ilk saatlarında "SPAYK" uzunmənzilli raketlərlə silahlanan "Mi-17" hücum vertolyotu ilə cəbhənin Tərtər-Madagiz-Talış istiqamətində Ermənistan Ordusunun strateji əhəmiyyətli hədəflərini məhv edən birinci pilotlardan idi.

Ramiz Qasimov Beyləqan şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbdən 1992-ci ildə məzun olmuşdu. 90-cı illərin əvvəlində Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları ilə başladığı müharibə yeni-yeni

ki, həmin döyüşlərdə Ermənistan ordusunun dayaq məntəqələrinə və canlı qüvvələrinə səmədən zərbələr, məhz Ramiz Qasimovun idarə etdiyi "Mi-17" döyüş vertolyotu tərəfindən endirilmişdi. İyulun 13-də günorta saatlarında da bölmələrimiz tərəfindən cəza tədbirləri davam etmişdi. Həmin tədbirlər nəticəsində qarşı tərəfin atəş mövqeləri, 20 nəfərdən çox şəxsi heyəti, tabor qərgəhi və digər hərbi hədəflər darmadağın edilmişdi.

Suqovuşan – son döyüş

2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri tərəfindən genişmiqyaslı təxribatın qarşısını almaq

alovlanırdı. O, Vətənə daha faydalı xidmət üçün hərbiçil olmağa üstünlük verib, 1992-ci ildə Azərbaycan Ali Hərbi Təyyarçılıq Məktəbinə daxil olub.

Təhsil aldığı 5 il müddətində həm pilot, həm də hərbiçil kimi yetişir və 1997-ci ildə təhsilini başa vurub. R.Qasimov 1992-ci ildən başlayaraq, həm də Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin Xəzər rayonu ərazisində yerləşən Qala aviabazasında xidmətdə olub. Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin arsenalında olan bütün tip vertolyotlarda uçuşlar edib. Hər növ helikopteri idarə etməkdə özünü sınadığından ali məktəbi başa vuranda həmin illər qədər təcrübə və "dəmir qanadlı" pilot ləqəbini qazanıb.

Döyüş təcrübəsi vərdadı

2016-cı ildə Aprel döyüşlərində iştirak edən Ramiz Qasimov artıq oddan-alovdan keçib bərkimiş, döyüş təcrübəsi qazanmışdı. Amma özü etiraf edirdi ki, onun daha ciddi döyüş yolu, hərbi xidməti əsasən, Tovuz döyüşlərindən başlayıb. 2020-ci il iyulun 12-də günorta saatlarından etibarən Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədi-

məqsədilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Komandanlığı tərəfindən cəbhəboyu zonada hücum əməliyyatlarının başlanması barədə qərar verildi. Polkovnik-leytenant Ramiz Qasimovun döyüş yolu İkinci Qarabağ müharibəsində davam etdi. Suqovuşanın azadlığı uğrunda gedən savaş onun son döyüşü oldu.

Müharibənin qızgın çağında hərbi hədəflərin məhv edilməsindən sonra Ramizin idarə etdiyi "Mi-17" hücum vertolyotu geri döndürən zaman Tərtər rayonunun Azad Qaraqoyunlu istiqamətində Ermənistan Hərbi Hava Qüvvələrinin Hava Hücumundan Müdafiə Qoşunlarının bölmələri tərəfindən vurulur. Nəticədə vertolyot sürətlə hündürlüyünü itirməyə başlayır. Ramiz Qasimov dərhal bortda olan digər 2 nəfər heyət üzvünə vertolyotdan "atılma" əmrini verir. Özü isə 1500 nəfərin yaşadığı kəndə düşməməsi üçün sürətlə hündürlüyünü itirən helikopteri xüsusi ustalıqla boş sahəyə tərəf istiqamətləndirməyə başlayır. Nəhayət, Ramiz Qasimov vertolyotla yaşayış məntəqəsinə uzağa, boş sahəyə istiqamətlənir. O, son anda vertolyotdan atılma da, başından ağır zərbə alır. Onu dərhal

Bordə Rayon Xəstəxanasına, sonra isə Silahlı Qüvvələrin Baş Hospitalına gətirirlər. 25 gün koma vəziyyətində qalandan sonra oktyabrın 22-də şəhidlik məqamına ucaılır.

Polkovnik-leytenant Ramiz Qasimov II Şahidlər xiyabanında dəfn olunub. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa edilməsində xüsusi xidmətlərinə və işğal olunmuş ərazilərin azad olunması zamanı düşmənə məhv edilməsi üzrə qarşıya qoyulmuş döyüş tapşırığını yerinə yetirən zaman göstərdiyi qəhrəmanlıq nümunəsinə görə, həmçinin hərbi qulluq vəzifəsini yerinə yetirən zaman igidliyin və mərdliyin nümayiş etdirilməsinə görə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 09.12.2020-ci il tarixli sərəncamına əsasən Ramiz Qasimov "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görülüb. Dövlət başçısının digər sərəncamlarına əsasən, Ramiz Qasimov ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Ağdamın azad olunmasına görə" və digər medallarla təltif edilib.

Onun məhv etdiyi qurğular

"Dəmir qanadlı" Ramiz Qasimovun rəhbərliyi altında müharibə zamanı "Mi-17" hücum vertolyotu ilə "Dağlıq Qarabağ" arsenalında olan 3 ədəd "9K33 OSA" Zenit Raket Kompleksi məhv edilmiş və qarşı tərəfə ümumi olaraq 30 milyon 900 min ABŞ dolları məbləğində ziyan dəymişdir. Ramiz Qasimovun rəhbərliyi altında məhv edilən dörd qurğudan üçü mətoatıcı diviziyaya və başqa qüvvələrə aşağıdan uçan hava hücum silahlarından qoruyan "9K33 OSA" özuyeriyan Zenit Raket Kompleksi olub. Həmin qurğuların Rusiya Federasiyasında istehsal olunduğu və Ermənistan Silahlı Qüvvələrinə satıldığı məlumdur. Ermənistan Silahlı Qüvvələri tərəfindən isə qurğuların bir qismi qanunsuz olaraq Azərbaycanın işğal altında olan ərazilərinə yerləşdirilib və qondarma "Dağlıq Qarabağ" Müdafiə Ordusunun tabeliyinə verilib. Ramiz Qasimovun rəhbərliyi altında məhv edilən dördüncü qurğu isə Rusiya istehsalı olan Repellent "P-19" radiolokasiya stansiyasıdır. Həmin qurğu uzaq məsafədə Pilotuz Uçuş Aparatlarının idarəetməsinə əl alır, onun iş rejimini pozur və məhvina səbəb olur. Müharibə zamanı ordumuzun arsenalında olan PUA-lardan geniş istifadə olunmaqla həmin qurğuların məhv edilməsi önəmli hədəflərdən biri idi.

Polkovnik-leytenant Rəşad Nadirov, döyüş yoldaşı:

– Ramiz Qasimov usta pilot idi. Pilotlar üçün bundan yüksək zirvə yoxdur. Ordu aviasiyasında olan bütün tip vertolyotlarda uçuşları vardı. O, həm təlimatçı, həm də sınaqçı pilot olub. Bütün yeni növ silahların təbiiqinə buraxılışı vardı. Ölkəmizin əldə etdiyi yeni növ silahların təbiiqini gənclərə öyrədirdi. Helikopterin vurulma anında özünün atılma imkanı vardı. Amma təcrübə cəhətdən daha gənc pilotların kabindən öncə çıxmasına şərait yaratdı. Heyət üzvləri atılandan sonra həmin təhlükəli anda da o, yaşayış məskəninə düşməmək, dinc sakinlərə xətər toxundurmadan üçün vertolyotu boş sahəyə yönəltmişdi. Amma səniiyələr gədir, vertolyot sürətlə enirdi. Ramiz Qasimov yaşayış məskəninə uzaqlaşdığına əmin olduqdan sonra helikopteri tərk etdi. Onun paraşütü açılmışdı, amma ələ səmədə atəşə tuş gəlmişdi.

Onu da deyim ki, şəhid polkovnik-leytenant Ramiz Qasimov artıq uzun müddət idi təqaüdü imkanı əldə etmişdi, ordu sıralarından gedə bilərdi. Amma o, Vətənə xidməti müqəddəs iş hesab edirdi. Deyirdi ki, dövlət bizi oxudub, yetişdirib. Ona görə, biz bu dövlətə canımızı fəda etməliyik. Ordu sıralarından ayrılışda, daha yüksək məvəcib ala bilərdi, mülki həyatda uça bilərdi. O, bir neçə xarici dil bildirdi, xeyli fərlənmələri vardı. Amma qəlbindəki Vətən sevgisi, Qarabağı azad etmək arzusu onu şəhidlik zirvəsinə ucaltdı.

Kapitan Coşqun Rüstəmov, döyüş yoldaşı:

– Polkovnik-leytenantla biz digər ekipaj üzvləri ilə döyüş uçuşuna qalxdıq. Ramiz Qasimov "SPAYK" uzunmənzilli raketlərlə silahlanmış "Mi-17" helikopterində uçuşlar həyata keçirirdi. İlk uçuşunda düşmənin bir çox strateji əhəmiyyətli hədəflərini sıradan çıxardı, həmçinin bir

neçə OSA zenit raket kompleksini və P19 radiotexniki vasitəsini məhv etdi. Onun idarə etdiyi hücum vertolyotu əməliyyat zamanı təyin olunan vaxtdan 20 dəqiqə tez havaya qalxmışdı. Düşməne sarsıdıcı zərbələr endirdikdən sonra atəşə məruz qaldı, helikopteri vuruldu. Son anda helikopteri paraşütlə tərk etməyə nail olsa da, başından ağır zərbə aldı. Helikopterdən vaxtında atılmalıydı, bəlkə də sağ qalardı. Amma o özünü yox, ilk növbədə, ekipaj üzvlərini və mülki əhalini düşündü.

Baş leytenant Türkey Qəni:

– Bir də gördüm telefonuma zəng gəlirdi. R. Qasimov idi. Dedim: – Komandir, sən sən? Necə sən? Rəhbərliklə danışmaq istədiyini bildirdi. Telefonu rəhbərliyə

evə 2020-ci il sentyabrın 15-də gəlmişdi. Vaqif 1-ci sinfə yola saldı və 16-da xidmətə qayıtdı. Bir də onun haqqında vertolyotun vurulduğu xəbəri yayılanda eşitdik. 25 gün gecə-gündüz Allaha yalvarırdım ki, komandan ayılsın. Qolu amputasiya olunmuşdu. Amma problem beyninlə bağlı idi. Ayılmadı... Və mən heç vaxt ağımdan keçirmədiyim həyatla üz-üzə qaldım. Ramizin bu həyatdan gedişindən sonra mənə çox çətin oldu.

Qəhrəmanın uşaqları da atalarının yoxluğuna nə alışır, nə də bu ölümlə bəziirlər. Gülnə Mədəniyyət və sənətkarlıq üzrə peşə məktəbində moda dizaynı ixtisası üzrə təhsil alır. Gülay Xətai rayonu 25 saylı tam orta məktəbin 10-cu, Vaqif isə 5-ci sinifdə oxuyur.

verdim. Komandirin tapşırığı ilə xəstəxanaya getdim. Onu həmişə şux, xidmətdə görmüşdüm. Amma reanimasiyada o vəziyyətdə görmək çox ağır idi. Şahidlər unudulanda ölürlər. O heç vaxt ölməyəcək. İstər silah sistemini, istərsə də vertolyotun öyrənilməsində polkovnik-leytenant R.Qasimov bizim üçün bir pedaqoq idi. Onu itirmək bizə ağır gəlir.

Ramiz Günel Qasimova ilə 2005-ci ildə ailə qurmuşdu. Şəhidin Gülnə və

Söhbətimiz zamanı daha bir şəhid ailəsinin ağrısını duydum, həsrət könlülün dərdinə məlhəm olmaq istədim. "Ramizin yanına gedirəm–Xiyabana" – deyən xanım ürəyindən keçən məhərm hissələri nə təpətmək, nə də duyğulandırmıq istədim. Beləcə, uşaqlarını böyütmək, təhsil vermək yolunda bir ömrü savaşda keçəcək xanımdan ayrıldım. Qəlbimdə ağır, ürəyimdə yük ilə... Ayrılıq dərdini yaşayan bilərəm. Onun dördü mənə tanışdı. Göz yaşları, köks

Gülay adında qızı, Vaqif adında isə oğlu yadigar qalmışdır. Günelin tibb təhsili olsa da, işləmir, uşaqların təhsil və tərbiyəsi ilə məşğul olur. O, 2002-ci ildə Bakı 1 saylı tibb texnikumunu bitirib.

Günel Qasimova, həyat yoldaşı:

– Ramizin fikri-zikri Qarabağ idi. Həmişə deyirdi ki, yetər ki, Ali Baş Komandan ömr versin, işğal altında olan torpaqlarımızı azad edərk. Ən böyük arzusu Şuşada üçrəngli bayrağımızı dalğalandırmaq idi. Prezidentin əks-hücum əmrini onun böyük sevincinə səbəb olmuşdu. Ailədə mənə, uşaqlara heç vaxt çətinlik yaşatmamışdı. Övladlarına həmişə hörmətlə yanaşırdı.

İşinin çox olmasına baxmayaraq, vaxt tapıb onların dərsləri ilə maraqlanırdı, gəzməyə aparırdı, qayğıkeş ata idi. Evdə olan hər problemi özü həll edirdi. Bu gün mənə çətinlik, çiyinlərimdə ağır bir yük var. Amma, bu yükü necə olsa da daşımalıyam! Hər gün onun yolunu gözləyirəm. Hər gün uşaqlarımız barədə onunla söhbət edirəm. Gəlmir, özüm yanına gedirəm. Kaş sağ olaydı, Qələbdən özü danışaydı.

Həmişə deyirdi ki, Vaqif mənim yolu mənim etdirməlidir. Çalışdı ki, övladları həyatda düzgün mövqə tutsunlar, ali təhsil alıb savadlı olsunlar. Sonuncu dəfə

Ramiz cəsurluğun, qorxmazlığın rəmzidir. Ramiz Qasimov vətənpərvərliyi, Ramiz Qasimov şücaəti, savadı, əqidəsi hər zaman gələcək nəsillərə örnək olacaqdır. Mən bu həyatda ən böyük mükafatım Ramiz Qasimovun həyat yoldaşı olmağımdır. Mən onunla qürur duyuram! Uşaqlarımız onun istədiyi kimi böyülməyə, onun adına layiq olmalarına çalışacağam. Qismət belə imiş. Təki, Vətən sağ olsun.